

MEMORIA PROXECTO:

“PASIÑO A PASIÑO , FAISE O CAMIÑO”

1º CICLO. CEIP SAN TOMÉ. CAMBADOS

CURSO 2021- 2022

VIII CONCURSO DE TRABALLOS POR PROXECTOS. MODALIDADE 2

A. INTRODUCCIÓN.

Este proxecto nace no CEIP San Tomé, centro situado na vila de Cambados, sendo o número de alumnado matriculado no presente curso de 387 nenos e nenas de Educación Infantil e Primaria, e en concreto de 98 alumnos/as no 1º ciclo de Educación Primaria, xa que o centro é de liña 2 (2 aulas por cada nivel). Polo tanto o profesorado participante no proxecto foi os titores do 1º e 2º nivel (4 mestres/ as). A idea desde proxecto xurde , co motivo da celebración do Ano Santo Xacobeo. Así pensamos que era necesario dar a coñecer accións que puxeran en valor este patrimonio tan noso e universal como é o Camiño de Santiago. Ademais o noso centro, este ano, elixiu como tema para o PDI da biblioteca de centro: “ O Camiño de Santiago”

A nosa vila, Cambados, está emprazada, na Ruta Xacobeá do Mar de Arousa e o río Ulla, a cal conmemora a chegada a Galicia, por mar, do corpo do apóstolo Santiago tras o seu martirio en Xerusalén, arredor do ano 44. Esta ruta combina auga e terra e percorre localidades bañadas polo mar e a ría , sendo fácil desfrutar da beleza das praias, o valor de numerosas construcións históricas, paisaxes naturais, etc...

Polo tanto, cremos que este proxecto podería axudar a divulgar, sensibilizar e promocionar un dos Camiños de Santiago e do Xacobeo máis bonitos, a través do conto, a historia, os monumentos, a lectura, etc... convertendo ao noso alumnado en futuros divulgadores do Camiño. Polo tanto o noso produto final sería facer unha “ **Exposición da Ruta do Mar de Arousa e o río Ulla**”.

Para levar a cabo este proxecto fixemos un calendario coas tarefas previstas:

-1º Trimestre. Fase 1 :Análise e diagnóstico.

- 2º Trimestre. Fase 2: Investigación.

- Finais do 2º Trimestre e 3º Trimestre. Fase 3 y 4: Elaboración dos produtos finais, exposición e divulgación.

A continuación paso a expoñer os principais **aspectos pedagóxicos** traballados a través deste proxecto (Recollidos na nosa programación de aula de cada nivel e no Decreto 105/2014 do 4 setembro, polo que se establece o currículo da Educación Primaria na Comunidade Autónoma de Galicia):

FASE	CONTIDOS 1º - 2º EP	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE 1º - 2º		C.B
FASE 1: Análise e diagnóstico.	B1.3. Participación en situación de comunicación de aula. B2.1. Lectura de distintos tipos de textos adaptados á súa idade. B2.3. Comprensión de textos de diversa tipoloxía. B1.3. Busca guiada de información en internet e noutros soportes B1.5. O traballo cooperativo. B1.7. Hábitos de traballo, esforzo e responsabilidade B5.2. Manipulación e observación do funcionamento de aparellos sinxelos B3.7. Manifestacións culturais da contorna. B2.5. Identifica o número anterior e o seguinte a un dado. B2.12. Utilización en situacións familiares da suma para xuntar ou engadir e da resta B2.13. Resolución de problemas da vida cotiá. B3.2. Estimación de resultados de medidas. B1.7. Observación de elementos plásticos do ambiente artificial.	CNB 1.3.1 C.N.B.1.2.1 CNB1.5.1 CSB 3.8.1 CNB 5.1.2 L.C.B.2.1.1	L.C.B 1.3.1 MTB2.1.1. MTB2.3.2. MTB2.4.1. EP1.3.1.	CCL CAA CCEC CSC CSIEE CMCT CD
FASE 2: Investigación	B1.6. Comprensión global de textos orais de diversa tipoloxía. B2.1. Lectura de distintos tipos de textos adaptados á súa idade. B2.4. Lectura de diferentes textos como fonte de información e de lecer. B2.5. Uso da biblioteca como recurso para desenvolver o Plan lector B3.4 Producción de textos segundo Plan de escritura. B5.2. Lectura guiada e comentada de textos	CNB 3.1.1 CNB 3.2.1 CSB 2.5.1 CSB 2.1.1 CSB.4.4.1 L.CB.3.3.1	CNB 1.2.1 L.C.B.1.5.1 L.C.B.2.1.1. L.C.B.2.4.1 L.C.B.2.5.1 L.C.B.5.2.1	CCL CAA CCEC CSC CSIEE CMCT CD

	narrativos de tradición oral, literatura infantil. B2.1.A contorna física: observacións das características principais. B4.4.O patrimonio histórico, cultural e artístico. Coidado e conservación B2.6. Identifica o número maior, o menor e o igual a un dado. B3.2. Estimación de resultados de medidas. B5.1. Recollida e clasificación de datos. B2.13. Resolución de problemas da vida cotiá. B2.12. Iniciación no desenvolvemento de estratexias persoais de cálculo mental B3.2. Unidades de peso: quilo, medio quilo e cuarto de quilo. B3.1. Unidades de lonxitude: quilómetro, metro e centímetro. B4.1. Elaboración de simetrías sinxelas B1.1. Valoración e respecto polas obras plásticas do contorno. B1.11. Exploración de distancias, percorridos e situacións de obxectos e persoas en relación co espazo. B2.2. Indagación sobre as posibilidades plásticas e expresivas dos elementos naturais e artificiais do entorno próximo. B1.8. Audición activa e recoñecemento dunha selección de pezas musicais breves. B1.9. Audición activa dalgunha peza do repertorio tradicional galego	MTB2.4.1. MTB3.1.1. MTB2.1.1. MTB4.1.1 EPB1.5.2.	MTB5.1.1. MTB2.3.1. MTB3.2.1 EPB1.1.1. EPB2.2.2	
FASE 3 - 4: Elaboración dos produtos final, exposición e divulgación.	B1.10 Producción de textos orais breves e sinxelos B4.1. Tarefas de redución, reutilización e reciclaxe na escola e no seu contorno próximo. B1.4. Elaboración guiada de textos escritos básicos, murais, paneis, esquemas ou presentacións para recoller conclusións. B1. 4 Planificación, xestión e presentación dos traballos co fin de acadar obxectivos. B2.3.A paisaxe natural. O coidado e a contaminación. B4.8. Interpretación, descrición e elaboración de esbozos de itinerarios sinxelos. B1.2. Valoración da limpeza, a orde e a presentación ao realizar un traballo. B2.2. Elaboración de debuxos, pinturas, colaxes, estampaxes, ilustracións, volumes, encartado de formas etc.	L.C.B.1.9.1. CNB 4.1.1. LCB 5.8.1 CSB 1.2.1 CSB 4.5.2 CSB. 2.5.1	L.C.B.1.3.1 MTB.4.4.1. EP1.2.1. EPB2.2.2	CCL CAA CCEC CSC CSIEE CMCT CD

B. TEMÁTICA DA INVESTIGACIÓN PROPOSTA.

Como xa se recolle no apartado anterior, a temática do proxecto é o Camiño de Santiago, e concretamente , a Ruta Xacobeá do Mar de Arousa e o río Ulla. Os nosos obxectivos específicos foron os seguintes:

- Divulgar, sensibilizar e promocionar a Ruta Do Mar de Arousa e o río Ulla.
- Contribuír a que o alumnado coñeza o patrimonio cultural, literario e lingüístico vinculado ao tramo do Camiño de Santiago: A Ruta do Mar de Arousa.
- Dar a coñecer contos, lendas e todo o material lingüístico relacionado co camiño de Santiago.
- Darlle protagonismo ao alumnado como voceiros e divulgadores do Camiño de Santiago e do Xacobeo.
- Transmitir aos alumnos/as os valores do Camiño e do Xacobeo: solidariedade, respecto a natureza, tolerancia, empatía,...

C. BREVE DESCRICIÓN DO PROCESO DE DESEÑO E ELABORACIÓN DA PROPOSTA.

Para levar a cabo o proxecto e a elaboración do produto final, pasamos por diferentes fase de deseño e elaboración. A continuación paso a describilas brevemente:

- 1) **Fase de análise e diagnóstico:** Introducción sobre “O camiño” en xeral, e sobre “A Ruta do mar de Arousa” : orixe, historia e etapas.

- 2) **Fase de investigación:** Realización dunha unidade didáctica globalizada e “Retos” (matemáticos, lingüístico, científico e plástico) sobre o camiño e en particular sobre a Ruta do Mar de Arousa. Inclúe tamén lectura de libros (e actividades relacionadas) sobre o camiño de Santiago.
- 3) **Fase elaboración dos produtos finais:** dunha exposición no colexio e un anuncio de radio sobre a ruta(Inclúe a saída en barco para vivenciar dita Ruta xacobeá).
- 4) **Fase de exposición e de divulgación.**

Ademais todas as actividades levadas a cabo neste proxecto, realizáronse ao longo de todo o ano pero especialmente no 2º trimestre. Empregamos metodoloxías activas, participativas e funcionais que favoreceron a que o alumnado coñecera o Camiño de Santiago e esta ruta do camiño dunha maneira significativa ,a través de tarefas lúdicas que contribuíron a acadar os obxectivos plantexados e a realización do produto final.

D. DOCUMENTACIÓN ELABORADA PARA PROFESORADO E ALUMNADO.

- Presentación do camiño de Santiago.
- Escolla de libros sobre o Camiño de Santiago.
- Presentación da Ruta do mar de Arousa e o río Ulla.
- Unidade globalizada feita para o alumnado do 2º nivel de Educación Primaria.

- Retos do Camiño elaborados para o alumnado do 1º nivel de Educación Primaria.
- Fichas de lingua sobre o camiño de Santiago para o 1º nivel.
- Actividades para traballar arredor do libro de lectura: “ Buen camino, Celestino”.
- Credencial feita para o alumnado do 1º ciclo
- Elaboración de diferentes vídeos con fotos de todo o proceso e da saída en barco.

Toda a documentación detallada neste apartado pode descargarse no seguinte **sitio web** creado especialmente para este proxecto:

<https://sites.google.com/ceipsantomecambados.com/vexoveoxacobeo/inicio>

E. TAREFAS MÁIS IMPORTANTES REALIZADAS AO LONGO DO PROXECTO POLO ALUMNADO.

Como xa diximos, as actividades realizadas englobáanse en 4 fases e foron levadas a cabo ao longo de todo o curso e moi especialmente durante o segundo trimestre. A continuación pasamos a describilas máis detalladamente:

1. Fase de análise e diagnóstico. Que sabemos? Preparando a viaxe.

Nesta fase fixemos unha introducción xeral sobre o Camiño de Santiago e despois máis concretamente sobre a Ruta do mar de Arousa e o Río Ulla. O primeiro foi escribir o que coñecíamos do camiño. Despois o alumnado tivo

que levar a cabo diferentes actividades e facer 4 "Retos iniciais" sobre o camiño . Entre eles:

- Coñecer a mascota do proxecto: Calixtina. Ademais tiveron que escribir diálogos coa nosa mascota de centro, Lectoriño.
- Coñecer e escribir a vestimenta actual e antiga do peregrino/a.
- Coñecer, elixir e facer e mochila do peregrino. Comparar pesos.
- Coñecer e comparar as distancias e as rutas máis importantes do camiño.
- Traballar e coñecer que son os albergues(Medir perímetros).
- Construír un botafumeiro con diferente material e coñecer o mecanismo da polea.
- Traballar a simboloxía do camiño: as cunchas, a frechas, as cabazas, etc,...
- Actividades lingüísticas: crucigramas sobre o camiño, lectura de poemas e refráns, ditos do camiño,..(Decoramos a porta con todo o investigado).
- Lectura de diferentes contos infantís sobre o camiño e lecturas comprensivas (escritas e orais) sobre diversos aspectos: o códice, lendas, camiños, etc...
- Realizar actividades plásticas coma: decorar unha vieira e facer un colgante, debuxos do camiño que acompañen a un poema, facer o disfrace de cunchiña par ao entroido, pintar a nosa mascota facendo a ruta,etc...
- Ademais incluímos nesta apartado: " A acreditación do peregrino". Explicamos en que consistía, vimos unha real e entregámoslles a súa propia para que a foran completando con cada reto e actividade superada.

Por último, tamén introducimos o inicio da viaxe cunha presentación en powerpoint sobre a Ruta do Mar de Arousa e Río Ulla.

2. Fase de investigación. Que é a Ruta do Mar de Arousa e o Río Ulla?.

Nesta fase as actividades globalizadas e os Retos (matemáticos, linguístico, científico e plástico) céntranse concretamente na Ruta do Mar de Arousa e o río Ulla. Entre as actividades realizadas están:

- Coñecer o mapa, as etapas e pobos que compoñen a Ruta Xacobeana e comparar distancias.
- Comparar as paisaxes de interior coas de costa(e reproducilas en plastilina e outros materias).
- Coñecer e diferenciar elementos naturais e artificiais.
- Resolver problemas matemáticos sobre as distancias das diferentes etapas que compoñen a Ruta.
- Calcular e facer sumas e restas coas etapas de a Ruta.
- Interpretar escalas e mapas: mapa da plaza do obradoiro, calcular o perímetro da catedral, de albergues e a altura da catedral.
- Lectura de poemas e lendas sobre a ruta xacobeana e a traslatio.
- Realización do experimento: Por que flotan os barcos?
- Realización de actividades plásticas: reproducir figuras co tangram (bicicleta, barco, peregrino,..), reproducir coas regletas a simetría da cunchiña, facer un colgante coa frecha do camiño e facer un cadro creativo sobre o camiño.

- Xogar a xogos do camiño coma o 3 en raia, a Oca do camiño, os chinos, os bolos , o dominó e as cartas.

- Realizar actividades relacionadas co libro de lectura escollido : " Buen camino, Celestino".

Ademais de todo isto, nesta fase, cada aula traballa e investiga sobre dúas etapas da ruta. Por parellas, en grupos e de maneira individual, investigan un pobo das etapas que lle tocara (toponimia, lugares de interese,lendas, distancias, monumentos e gastronomía).

3. Fase elaboración dos produtos finais.

Nesta fase se elabora o material para exponer cada unha das etapas da Ruta do Mar de Arousa(en 2º EP con axuda das familias). Entre o material que se elabora está: carteis que recollen o investigado anteriormente, libros , elaboración de esculturas dalgúns dos monumentos máis representativos dos pobos polos que pasa a ruta, elaboración do mapa da ruta coas diferentes etapas, elaboración do mural para expoñer os traballos, etc,...

Ademais, cada grupo, parella o alumno/a expoñe oralmente aos demais compañeiros/as o investigado.

Nesta fase é cando tamén realizamos a saída en barco para vivenciar dita Ruta xacobeá e preparamos os borradores para facer un anuncio radiofónico para promocionar a Ruta.

4. Fase de Exposición e de divulgación.

Nesta fase o alumnado expoñe os seus traballos, murais, carteis, esculturas, etc... no colexio e faise o mural de toda a ruta. Ademais grábanse os anuncios de radio para promocionala. Tamén faise unha exposición dos cadros feitos polos nenos e nenas que pode ser visitado polas familias.

Todo o descrito neste apartado atópase de maneira gráfica e documental no seguinte sitio web creado especialmente para este proxecto:

<https://sites.google.com/ceipsantomecambados.com/vexoveoxacobeo/inicio>

[cio](#)

F. RECURSOS E FONTES CONSULTADAS.

1. RECURSOS PERSOAIS: precisamos do grupo de alumnos/as das 4 aulas, os 4 mestres/as titores/as, as mestras de apoio, a mestra de PT e a mestra de AL, equipo da biblioteca e as familias.
2. RECURSOS MATERIAIS: cunchas de vieira, material para os experimentos, fichas elaboradas, credencial e sellos, regretas, tangram, mapas, material para representar as paisaxes, libros de lectura e fondos documentaia sda biblioteca, cadros, material para modelar, xogos de mesa , a radio escolar, ordenador e impresora.
3. RECURSOS ORGANIZATIVOS: O noso alumnado está organizado en grupos cooperativos de 4- 5 alumnos/as e o tempo organízase basicamente comezando cunha asemblea, traballo de mesa(individual ou grupal), tempo de lecer, tempo de letura e Retos.

4. FONTES CONSULTADAS: O material bibliográfico e os recursos dixitais que os alumnos e alumnas e profesorado consultaron , entre outros son os seguintes:

- Leyendas del Camino de Santiago. Juan G. Atienza.EDAF.
- ¡Buen camino, Celestino!, Gracia Iglesias y Sara Sánchez . Ediciones Jaguar.
- Marosa e Mariña camiñan a Compostela. López y Romero. Xerais.
- El camino de Santiago de la A a la Z. Everest.
- Un noruego en el camino de Santiago. Jason. ASTIBERRI.
- El Camino de Santiago, Ovidio Campo y Roser Calafell . La Galera.
- Formigas. Misión camiño de Santiago. Xerais.
- Los tres peregrinos. Ana Alonso. Anaya.
- ¡Buen camino, Jacobo!, Fernando Lalana . Ediciones Bambú.
- ¡Buen Camino!, Rafa Ocón y Noe Escalera (LibrosQR)
- <https://www.caminodesantiago.gal/es/inicio>
- <https://www.caminodesantiago.gal/es/planifica/las-rutas/ruta-del-mar-de-arousa-y-río-ulla>
- <https://vivecamino.com/ruta-del-mar-de-arousa-y-río-ulla/etapas/>
- https://www.educa.jcyl.es/educacyl/cm/gallery/recursos_jcyl/camino_aula/CD4/pagframes/pres.htm#ç
- <https://pdirecursos.wordpress.com/monograficos-efemerides/el-camino-de-santiago/>
- <http://www.artehistoria.com/v2/videos/844.htm>

- <http://actualidadsinlimitess.blogspot.com.es/2012/12/las-canciones-y-peliculas-del-camino-de.html>
- <http://catedraldesantiago.es/liturgia/#Botafumeiro>
- <https://www.santiagoturismo.com/percorrido/o-Botafumeiro>
- <https://www.elcaminoasantiago.com/news/Juegos.htm>
- [Experimento flotación barcos.](#)
- [Video explicativo do camiño](#)
- [Refranes, ditos do camiño.](#)

G. IMPLICACIÓN DA COMUNIDADE EDUCATIVA

Este proxecto non podería saír adiante sen toda a implicación de todos os membros que forman parte da comunidade Educativa. O proxecto naceu da proposta de traballar a nivel centro esta temática neste ano. Non obstante, o proxecto levado a cabo polo 1º ciclo, pretendeu darse a coñecer a todo o centro e a comunidade educativa. Por exemplo: solicitamos recursos e dotación económica a Consellería de turismo, solicitamos axuda para elaborar os produtos finais á familia do alumnado, convocamos á toda comunidade para visitar a exposición de cadros do camiño e pedimos axuda en todo momento ao equipo de biblioteca para solicitar material bibliográfico e de consulta.

H. DIFUSIÓN DOS TRABALLOS ENTRE A COMUNIDADE EDUCATIVA.

Todo o traballo realizado ao longo deste proxecto foi recollido no sitio web: <https://sites.google.com/ceipsantomecambados.com/vexoveoxacobeo/inicio>, coa finalidade de que toda a comunidade educativa poida ter acceso, en calquera momento, as actividades que fixemos. Do mesmo xeito, tódalas fotos,

vídeos, montaxes, recursos, .. ao longo do curso foron colagdas e facilitadas nas nosas **aulas virtuais** para que o alumnado e a familia podera saber en todo momento o que estabamos a traballar. Ademais no Blog da biblioteca, tamén se recolleu o traballo realizado sobre o camiño en todo o colexio:

<https://sites.google.com/ceipsantomecambados.com/lectorino-no-camino/inicio?authuser=0>

I. AVALIACIÓN. CRITERIOS E PROCEDEMENTOS EMPREGADOS.

Fixemos unha avaliación continua do proxecto que nos permitiu introducir as modificación oportunas ao longo do curso. Ademais da avaliación feita en relación aos criterios de avaliación e as competencias clave citadas anteriormente, especificamente, os criterios de avaliación do proxecto e a súa consecución , foron os seguintes:

- Identificar os elementos que definen ao camiño de Santiago e realizar unha investigación sobre un dos camiños que pasa por Cambados: A ruta Xacobeá do Mar Arousa e o río Ulla. Pensamos que acadouse xa que o alumnado coñeceu através da Unidade didáctica globalizada e dos Retos, que era o camiño, as rutas que hai, a vestimenta e a mochila do peregrino, onde descansan, xogos do camiño, simboloxía do camiño, a acreditación, como é a catedral. como funciona o botafumeiro, lendas e o patrimonio natural, cultural, arquitectónico e literario.
- Coñecer contos, refráns, cantigas e lendas relacionados co camiño de Santiago. Traballamos diferentes lendas nas clases e contos

relacionados co camiño, e especialmente traballamos un conto infantil:
" Buen camino Celestino".

- Expoñer oralmente o produto final co obxectivo de que o alumnado coñeza o patrimonio cultural, literario e lingüístico vinculado ao tramo do Camiño de Santiago: A Ruta Xacobeá do Mar de Arousa e o río Ulla. Acadouse grazas a investigación das etapas que compoñen a Ruta. Ademais cada clase tivo que preparar exposicións orais sobre cada uno dos pobos e vilas polos que pasa esta Ruta. De cada pobo e vila investigamos sobre a toponimia, gastronomía, patrimonio cultural, natural e arquitectónico, etc... Tamén o alumnado de 1º fixo anuncios de radio para promocionala. E por último, fixemos e vivenciamos a Ruta através dunha saída en barco.
- Promover a adquisición de valores e das competencias sociais e cívicas e a conciencia e expresións culturais. Este criterio traballouse en todas as actividades levadas a cabo no proxecto, sobre todo a conservación dos elementos patrimoniais da contorna.

Os instrumentos de avaliación empregados foron os seguintes:

- Observación directa sobre o proceso de aprendizaxe(intercambios orais, asemblea, posta en común, etc..)
- Revisión do traballo realizado polo alumnado (Fichas, producións do alumnado, os retos, resolución de problemas e caderno de clase).
- Rúbrica de traballo en grupo.

- Rúbrica da expresión oral.
- Rúbrica da comprensión oral.
- Rúbrica da competencia da expresión escrita.
- Credencial do alumno/a.

Os resultados obtidos foron moi positivos. Todo o alumnado acadou os obxectivos de maneira global.

L. FUNCIÓN E PARTICIPACIÓN DA BIBLIOTECA ESCOLAR EN

TODO O PROCESO.

A biblioteca escolar foi a fonte principal para as tarefas de investigación, xa que nos proporcionou todos os recursos documentais precisos e , ademais, o equipo de biblioteca é realmente quen propuxo para este curso a nivel de centro o PDI: “O Camiño de Santiago”. O equipo de biblioteca apoiou en todo momento o noso proxecto, adquirindo novos fondos relacionados co tema e seleccionando fondos relacionados que nos puidesen ser útiles na nosa investigación (libros de consulta, cómics, revistas, ...). Por unha parte, fixéronse dende a biblioteca unha serie de actividades relacionadas co proxecto que poden consultar nos seguintes enlaces:

<https://sites.google.com/ceipsantomecambados.com/lectorino-no-camino/inicio?authuser=0>

https://www.ivoox.com/podcast-ceip-san-tome_sq_f11401207_1.html